

M. Čulen. 1866. Knjiga je osnovana in izdelana po Fr. Močnikovej, ktera je potrjena in se največ rabi na avstrijskih gimnazijah.

Skladba jazyka slovenského, složil M. Hattala 1865. Tudi od visoke vlade potrjena za šolsko rabo.

Slovan mlvou a literaturon, složil J. Kovalik. 1865.

Za leto 1866/7 dobijo udje: a) *Letopis Matice slovenske*; b) *Kalendár za leto 1868*; c) *Pamätnik ku tristoročne oslave Mikuláša Šubića Zrinskeho*. (Matica slovenska se je 11. septembra preteklega leta slavno vdeležila 300letne svečanosti Mikuláša Zrinskega v sv. Martinu in po posebnih poslancih tudi v Zagrebu.

Vrh tega je razpisala Matica slovenska darila na te-le knjige: *Slovensko - madarsko - nemecky Slovník*. (Redakcija se je izročila marljivemu E. Černemu.) — *Vybor z literatury slovenske*, jakožto Čitanky pre viššie gymnásia. — *Životopis Lj. Štúra*. — *Dramatické prace (dela)*.

Dopisi.

V Buda-Peštu 15. svečana. V. B. — Velike priprave se delajo na poslavljenje dneva, kadar bode ogersko ministerstvo po dunajski vladi oklicano, in to se ima, kakor pravijo, jutri zgoditi. Sploh je tukaj tudi govornica, da je političnim, sodniškim in vsem drugim deželnim gosposkam ukazano, naj bodo pripravljene, da se uradna opravila brez opovére morejo ogerskim ministrom izročiti. — Iz tega vidite, da je Magjarom obveljalo, dunajsko vlado popolnoma nadvladati; oni niso v nobeni reči ne pičice odjenjali, in dunajska vlada jim vse dovoljuje, kar koli zahtevajo. Magjari so kaj čudni svetniki; o političnih zadevah družih držav imajo vedno „liberalizem“ na jeziku, o političnih pravicah avstrijskih Slovanov in Rumunov pa nečejo nič slišati, še tega ne trpé, da bi Slovani in Rumuni o prospešnosti dvalizma za avstrijsko državo svoje misli v državnem zboru na Dunaji izrekli! — Ne vem, ali je še kateri Košutovih ministrov v prognanstvu ali ne, ker Klauzal, Pulsky, Horvat so se že domú vrnili. — Kaj bode iz vsega tega, sam Bog vé. Bati se je zeló, da to, kar se danes sprava imenuje, utegne biti kvas razpóra.

Iz Celovca. — V deželinem zboru sedijo: 2 grofa, 2 barona, 4 župani, 4 advokati in notarji, 3 cesarski uradniki, 5 privatnih uradnikov, 9 fabrikantov, 9 posestnikov, 5 trgovcev, 1 apotekar, 1 lutrišk fajmošter pa 1 inženir — od konca do kraja vsi Nemci; tedaj je 120.000 koroških Slovencev brez zastopnika! Pa kaj hočejo Slovenci zastopnikov imeti — kričé nemškutarski zastavniki — naj so zadovoljni, da plačujejo davke!

Iz Gradca 17. febr. 17. — Ravnokar so došli iz juga prihodnji brambovci štajarskih Slovencev, naši poslanci. Sprejelo jih je na kolodvoru mnogo tukaj bivaajočih bratov s srčnim klicom in pozdravom: Živili! Veselje navdajalo nam je srca, vidivši namesti poprejšnjih dveh zvestih zastopnikov narodnih pravic, jih zdaj štirikrat več. Kaj bodo zdaj rekli nasprotniki, ki so imenovali poprej Hermana in Razlaga — „sanjača“, in „usurpatorja“, katerih misli narod ne trdi? Bodo li zdaj spolnili naše pravične tirjatve? Upanja imamo malo. — Žalostne novice nam dohajajo iz slovenskega Štajarskega zastran volitev v okrajna zastopništva. Skoraj povsod so nesrečne, in že kričijo sovražniki našega naroda: „Glejte glejte, v koga vaši kmetje stavijo več zaupanje!“ Zares se pri teh volitvah kaže jasno, na koga se opira pri Slovencih ona četa, ki vkljub ravnopravnosti hoče narod držati v gospodstvu nemštva. Menim župane, kateri par besedi lomijo nemški, pa

se zato dajo voditi od kulturonoscev za nos. Da bi pač naše srenje spoznale, da še nikakor ni dober župan, kdor zná kaj nemški, ampak le ta je, kdor je prebrisane glave in poštenega srca, bodi si tudi trd Slovenec. Gospóska se ustavno mora ravnati po kmetovem jeziku, pa ne kmetje po gospóskinem. — Beseda s plesom, katero je 13. t. m. napravila tukaj slovenska mladež, bila je prav lepa in vesela, mnogo se je udeleževalo posebno mladega sveta obojega spóla.

Dostavek. Sliši se, da naš zbor namerava ovreči volitve dr. Dominkuš-a in Vošnjak-a. Ako se to zgodi, rojaki, saj veste svojo dolžnost: enoglasno izvolite pri novi volitvi sopet Dominkuša in Vošnjaka!

Iz Štajarskega. — Trg Mozirje na Štajarskem je za častnega tržana izvolil Alojzija Pesariča, in to prav zarad njegovega govora, s katerim se je meščanom in tržanom priporočal za deželnega poslanca. To bodi vrlemu narodnjaku častno zadovoljstvo za neolikano vedenje celjskih protivnikov 28. januarja.

Iz Istre 14. sveč. — O dveh dopisih iz Istre v 6. listu letošnjih „Novic“ imam nekaj opaziti: K dopisu iz Materije o „zadovoljnosti“ dopisnikovi in sreči naroda, da mu je v pomanjkanji sposobnega narodnjaka sopet tujec zastopnik v porečkem zboru, molčim, ker sem prepričan, da je zadovoljnost le satirična, — al zavoljo šol sledeče opazim: Istina je, da gosp. c. k. namestnik tržaški marljivo za šolo skrbi in da postopa v tem obziru po visoki odloki c. kr. ministerstva, po kateri se kolikor mogoče šole s civilnimi učitelji namestiti imajo. V ta dokaz vam dam en sam izgled te vrste šole na znanje: V B..... je bila že več let šola kaplanu izročena, in ta je za svoj trud leto in dan 60 gold. od cerkve dobival. Kjer je pa nastalo v naši škofii pomanjkanje duhovnov, in tudi tukaj ni bilo kaplana, je c. kr. ministerstvo za civilnega učitelja odredilo iz šolskega zavoda 105 gld. 50 kr.; 94 gld. 50 kr. je pa ukazala prečastita škofija iz cerkvene peneznice plačati, tako, da ima skupaj 200 gold. na leto. Od občine ima nekaj malega za stanovanje, drva in pavšal prejemati; al za te dohodke se mora močno priklanjati starešinom. — Na tako plačo bil je leta 1855. poslan mlad učitelj; al ker je težko izhajal in marsikrat lačen bil, zato si je koj preč pomagal, in res je le 7 mesecev in 20 dni ondi šoloval. Kdo ima sedaj prevzeti šolo? Plovan (fajmošter) je bil za to naprošen. Ta kakor izkušen večleten učitelj se je vrlo obnašal in od 25. novembra 1865. do 31. decembra 1866. šolo oskrboval. — No sopet pride mlad učitelj F. G., na videz izobražen mladeneč; al narodovega jezika ne zná, plačica mu je premala, ljudstvo ž njim ni zadovoljno, on žalosten, in komaj komaj čaka, da bi bil rešen tega mesta — sam izpové, da je samo zavoljo vojaščine to službico nastopil — nikakor ne more tukaj ne pol leta šolvati. Kaj pa po tem? Sopet plovana v šolstvo vprežejo — dokler spet kak revček pred vojaštvom tukaj zavetja ne išče itd. — Kako tedaj tako osnovana šola napredovati more, lahko vsakdo razume. In kdo bode kmetu zameril, ako svojega otroka ne pošlje v šolo (zmutnje) vremena gubit? — Drugi dopis iz Kastva je marsikoga močno razveselil. Iz srca čestitam vrlim Kastavcem zavoljo napredka. Naj bi nova čitalnica blagovolila razglasiti svoj program in zabave (veselice), da se tudi daljni sosedje Liburnije pridružé, in se kadkad narodsko razveseleč okrepi duh slovanski! Kar pa se tiče dopisov c. k. uradnije okrajne v narodovem jeziku, nismo tukaj tako srečni kakor Kastavci, barem meni slovansko pišečemu se ne odgovori ne privatno ne službeno v narodnem jeziku.

Iz Materije na Primorskem 17. sveč. — Ker je dopisnika v 5. listu očitno vodilo posebno prijateljstvo

do prejšnjega gosp. nadžupana, ne bo mi za zeló vzelo, ako jez v imenu več odbornikov isto storim za sedanjega gosp. Gašpar Kastelca. Saj ni na svetu nikjer, da bi ne moglo več mož za župane pripravnih biti. Že to, da novi gosp. nadžupan je bil z vsemi glasovi zoper enega izvoljen, priča očitno, da je sposoben za svoje mesto. Da ni častilakomen, kakor mu dopis v 5. listu očita, kazal je njegov lepi govor po volitvi. Rekel je, da čuti važno nalogo, ki jo prevzame sè župovanjem; al zanaša se na prizanesljivost svojih odbornikov in svetovalcev, da bojo z novincem potrpehli, saj le „Eden“ je, ki more vsem vstreči. Resne volje, pomagati svoji občini, nikoli mi ne bode manjkalo. — In da te besede niso le prazne besede, pokazal je vrli nadžupan kmali s tem, da je na svoje stroške za vsacega župana, ki spada pod njegovo nadžupanijo, naročil po en iztis „Novic“, ker iz poduka dandanes izvira najbolj pomoč kmetom, za te pa skrbijo „Novice“ od nekdanj. — Tudi je dopisnikov strah v 5. listu le prazen strah, da bode občina zdaj več stroškov imela, češ, da novi župan si bo vdinjal plačanega tajnika. Gosp. dopisnik nám lahko verjame, da tako priklado občini naložiti, se domoljubnemu gosp. Kastelcu še sanjalo ni. To smo na čast novemu nadžupanu našemu primorani bili očitno odgovoriti na očitni govor v 5. listu „Novic.“

Eden v imenu več odbornikov.

Iz Idrije 18. sveč. — Naša čitalnica bo 26. dne t. m. zvečer svoj začetek slovesno obhajala. Prijatnom mile naše domovine, ako se te veselice udeležiti hočejo, zaklicali bomo iz srca: Dobro došli!

Novomesto 15. sveč. — Naša narodna čitalnica je pred kratkim prosila P. Ladislava, da bi čitalnične ude slovenščino učil kakor prejšnji čas gosp. Lézar v Ljubljani. Bila ga je volja to storiti in sicer brez plače, ako mu gospod provincijal to dovoli. Al ta mu ni dovolil bojè se menda gospodov, ki se zdaj tužno poprašujejo: „Quis contra torrentem?“ Kratkovidnost milujemo, — radujemo se pa mislè, da bodo še vnukov vnuki slavili domoljubnega jezikoslovca P. Ladislava, ko se že nihče spominjal ne bode ljudi, ki ne spoznavajo potrebe, da se po vseh dobrih prilikah razširja potrebni nauk maternega jezika.

Iz Borovnice 13. sveč. *) — Včeraj popoldan, po naši uri pet minut po eni uri, je bil v naši okolici potres. Ako se ne motim, zibala se je zemlja od juga proti severu, prvokrat kake 4 sekunde; 14 minut kasneje kake 2 sekunde, o pol dveh sopet hudo kake 3 sekunde, in 7 minut čez dve je pa butnilo kvišku kakor da bi skorjo zemlje hotelo dvigniti. Med drugim in tretjim potresom so čutili drugi še dva mala. (Tudi v Ljubljani je bil takrat potres. *Vred.*)

Iz Ljubljane. (*Kranjski pridelki v pariški razstavi.*) Kmetijska naša družba je v saboto kupčijski zbornici izročila to, kar je namenila za razstavo v Pariz. Odbor družbeni je potrdil nasvèt dr. Bleiweisa, naj družba v veliko to razstavo le kaj posebnega, to je, kaj tacega pošlje, česar nima vsaka dežela, in to so pridelki močvirnega sveta ljubljanskega mahú (morasta). Gospod dr. Orel in gosp. Podkrajšek sta prevzela skrb, da sta nabrala vse (žita, trave, korenstvo itd.), kar se prideluje na mahu. Res, kaj lepa zbirka je, ki jo je po predpisu centralnega razstavnega odbora g. Brus prav marljivo razvrstil v 24 tružicah, v 25. tružico pa djal šoto, ki dela svet močviren. Dodal se je tej zbirki Podkrajškov zgodovinski popis obdelovanja ljubljanskega močvirja, ki ob-

sega 40.000 oralov svetá, in katero se je l. 1829. pričelo. Gosp. Podkrajšek, ki je iz prvega pričetka na strani stal za obdelovanje močvirja ljubljanskega na véke nepozabljivega župana gosp. Hradeckega, in se še danes z očetovsko skrbjo žrtvuje napredku tega obdelovanja, je na drobno popisal vse, kar se je od leta 1829. noter do konca 1866. leta za osušenje močvirnega sveta godilo na mahu, čegar pridelki v 33 letih se morejo ceniti na 2 milijona 656.694 gold. Se ve, da stroški, iz katerih so zrastle toliko vredni pridelki, so bili tudi sila veliki, kakor je bil sila velik trud posamnih gospodarjev, da so nekdanj nerodovitni zemlji, ktere oral leta 1826. se je prodajal po 20 kraje, izvili sedanjó rodovitnost. Mislimo tedaj, da vse to je bilo vredno, da se je poslalo v pariško razstavo, da svet vidi, kaj zmore um in marljivost slovenskega naroda, kterega tuji omikonosci tako radi svetú razglašajo za neumneža.

— Za deželo našo zeló važno novico so nam prinesli gospodje dr. Toman, dr. Costa in dr. Klun, ki so ob priliki slovanskega shoda na Dunaji bili, kot odborniki za železnico ljubljansko-belaško, pri gospodu ministru kupčijstva. Rekel jim je, da priznava veliko važnost železnice iz Belaka v Ljubljano, in da se bode prva med novimi železnicami delati začela; že to spomlad se prične snovati pot (trasirati) na državne stroške.

— (*Nova vredba cesarskih sodnij na Kranjskem.*) Kakor smo zadnjič povedali, bodo sodniške gospodske po vsem našem cesarstvu popolnoma ločene od okrajnih (kantonskih) gospok. Zdaj že tudi vemo, koliko bode sodniških gospok na Kranjskem in kje da bodo. Cesarski ukaz od 12. dne t. m. veleva, da ima biti 26 sodniških gospok, in sicer: 1) v Kranjski gori, 2) v Radolici, 3) v Trziču, 4) v Loki, 5) v Kranji, 6) v Kamniku, 7) na Brdu, 8) v Litii, 9) v Idrii, 10) v Vipavi, 11) v Bistrici, 12) v Ložu, 13) v velikih Laščah, 14) v Ribnici, 15) v Kočevji, 16) v Žužemberku, 17) v Trebnem, 18) v Ratečah, 19) v Mokronogu, 20) v Metliki, 21) v Črnomlji, 22) na Vrhniki; — vse te sodnije bojo za vse te kraje, za ktere so dozdanj bile; 23) v Postojni za postojnski in senožeški okraj in za občine Strmica in Studeno; 24) na Krškem za krški in kostanjeviški okraj, 25) v Planini za planinski okraj brez občin Strmica in Studeno in 26) v Višnji gori. Mestna delegirana sodnija v Ljubljani in sodnija v Novomestu ostanete. Pri vsaki sodnii je en sodnik glavár, kteremu so dodani adjunkti, aktvari in kancelisti z dninarji in služabniki, kolikor jih je treba; če je treba, se dadó sodnii tudi voditelji gruntnih (zemljiščinih) bukev. — 10. dan sušca začnejo nove sodnije svoje delovanje. Minister pravosodja je izmed dozdanjih okrajnih predstojnikov, ki niso obdržali svoje prejšnje službe, sledeče izvolil za okrajne sodnike: Fr. Omahena za Trebno, Jur. Levičnika za Loko, Jož. Logarja za Litijo, Jan. Rotha za Brdo, Jan. Lappeina za Mokronog, Jan. Logarja za Črnomelj, Val. Šusteršiča za Ribnico, Jož. Verdovca za Lož, Vinc. Jevnikarja za Postojno, Fr. Schullerja za Metliko, Jan. Elsnerja za Kamnik, Lud. Semena za Višnjo goro, Jan. Koširja za Kočevje in Jož. Paeuerja za Idrijo. — 12 sodnikov ni še imenovanih.

— V pondeljek se je na povratku iz Italije v Ljubljani mudil slavni poslanec hrvaškega deželnega zbora gosp. Mrazović. Prinesel nam je pozdrav od preuzvišenega škupa Strosmajerja, ki še kakih 14 dni ostane v Rimu. — Kje da biva nekdanji vrednik izvrstnega „Ost und West-a“, nismo vedeli; zdaj s mo

*) Drugi dopis porabimo na drugo stran, ker nam kažete, da je gotovo tako. *Vred.*

slišali, da je v Fiorenci pri ministerstvu vnanjih oprav v dobri službi.

Iz Ljubljane. — Zopet je domovina naša zgubila vernega sina, ki ji je bil z dušo in telesom udan: gospoda *Jožefa Pleiweis-a*, po deželi spoštovanega trgovca, načelnika ljubljanskega društva za podporo bolnih trgovskih pomočnikov, mestnega odbornika, odbornika kupčijske zbornice in družbenika vseh domačih društev, katerim je bil vseskozi djansk podpornik. Po šestletni bolehnosti je 13. dne t. m. naglega mrtvuda v miru Gospodovem zaspal, še le 52 let star.

Bodi zemljica lahka poštenemu možu, iskrenemu domoljubu!

Vrednik „Novic“, brat rajncega, dostavlja tem žalostnemu naznanilu še posebno v imenu pretužne vdove njegove in hčerke in sinka njegovega presrečno zahvalo vsem, ki so 15. dne t. m. pogreb preljubljenega in nepozabljivega očeta s sprevedom svojim v tolikem številu počastili, kakor tudi gospodom društva „sokola“ in „čitalnice“, ki so truplo rajnega nesli na pokopališče, sprevedu svetili in nadgrobnico peli.

— (*Iz letnega poročila ljublj. društva za pomoč bolnikom in oskrbljenje onemoglih*) povzamemo sledeče vrstice s to opombo, da se društveni račun in spisek premoženja nahaja v današnjem „Oglasniku“. Konec l. 1865. — se piše v sporočilu — se je zbralo več spoštovanih mož našega mesta, da bi pomagali ubožtvu, ki ga napravljaja bolezen in smrt v družinah bolj nizkega obrtniškega in delavniškega stanú. Da bi spolnovali to nalogo, zato se je v Ljubljani 1. januarja l. 1866. z dovoljenjem slavne c. k. dež. vlade 21. okt. l. 1865. s št. 2363 ustanovilo društvo v pomoč bolnikom in za oskrbljevanje onemoglih. Ker je v to društvo v letu 1866. stopil 301 ud, zato je bilo društvo letos zmožno, da je 23 udov zdatno podpiralo z 250 gld. pri bolezni in eni smrti, tako, da je pri malem vplačilu z 10 kr. na teden 2 gld., in ko je en ud umrl, so njegovi rodovinci dobili 15 gld. povračila, kar kaže, kako je vsakem družinskemu očetu z malimi darovi mogoče braniti se v sili, in kako bo po drugi strani tudi društvo, ako ga bodo lepo djansko podpirali udje, zmožno, da bo svojo dobrodelno nalogo najboljšje izvrševalo. Pri spolnovanji teh dolžnosti si je pa društvo pri vseh velikih težavah, s kterimi se mora vsako novo ustanovljeno društvo prva leta boriti, vendar toliko zmôglo, da si je pridobilo vstanovnega kapitala, kakoršnega se je komaj pričakovalo, t. j. 1413 gold. 68 kr., kakor kaže spisek društvenega premoženja. Ako bode društvo dobivalo kakor do sedaj tudi vprihodnje toliko zdatne podpore in če se ga bo vdeleževalo toliko udov, skoro je gotovo, da se bode dosedanja podpora z 2 gold. na teden po moči zviševala, pa tudi da se bode preskrbovalo, da bodo udje zastonj imeli zdravniško pomoč, da bodo brez plače dobivali zdravila. Izreči se mora pa tudi srčna hvala ne le samo tistim udom, kteri v bolezni niso tirjali svoje pravice, da bi jih bilo društvo podpiralo in so tako dobrotniki tega društva, ampak hvala bodi tudi tem, kteri so z darili pripomogli, da se je ustanovilo to društvo, kteri so gospodje: Franc Resman, Oto Lintschinger, Anton Samassa, Ludvik pl. Rechfeld, Ignaci Szentinger, Martin Ivanetič, Jožef pl. Pagliaruzzi, Vit. Fritsch, Ivan Tanšek in Viktor Brus. Enako hvalo naj sprejmejo tudi gospodje: dr. Emil vit. Stöckl, dr. Franc Fuks, dr. Adolf Eisl, apotekar Alb. Ramm, unim, ker so ude brez plačila zdravili, temu pa, ker je precej boljši kup dajal zdravila udom. Upa se, da bodo ti dobrotni gospodje tudi za naprej, kakor do sedaj

pospeševali to društvo, katero jih bo še dalje čislalo za svoje dobrotnike. — Za vodja družbi je bil v poslednjem zboru 10. dne t. m. voljen g. Fr. Resman, za namestnika njegovega pa g. dr. A. Schöppl; glavni denarničar je g. Alb. Samassa, kontrolor g. L. Bürger, zapisnikar g. Oton Linčinger. Družbini denarničarji so za šenklaško faro g. A. Miklavčič, za št. Jakobško g. Fr. Debevec, za št. Petersko g. Jan. Novak, za trinovsko g. Jan. Komar, za kapucinarsko predmestje g. Fr. Waidhauser, v Gradišču g. Jan. Mauser.

— V pondeljek je hranilnica imela občni zbor. Razun nekterih družih manjših daril se je sklenilo, da ubogi v Mihovem in Stopiču dobó 1000 gold. — Volili so se tudi novi udje; potrebno število glasov so dobili le dr. Zupan, dr. vitez Stöckl, dr. Pfeffrer, okrajni predstojnik Pajk in mladi Lukman. Da ne pride „nemirni“ národní kvas med patrijarhalno življenje v hišo na sejmskem trgu, zato so dr. Etb. Costa, dr. Jan. Bleiweis, trgovec V. C. Zupan, trgovec Ivan Vilhar itd. na cedilu ostali. Direkcija je za to volitev iznajdla novo bistroumno proceduro; dala je izvoljence „trgati“, in nobeden národnih mož se ne more pritožiti, da ga je ona „strgala.“

— „Južni Sokol“ je razposlal te dni svoje 3. letno sporočilo. Neugodnemu času vkljub držalo se je društvo krepko in je vedno spolnovalo svojo nalogo. Udov je imelo konci 1866. leta 195; izstopilo je med letom 40 udov, pristopilo 38, umrli so 3. Premoženje društveno znašalo je 604 gld. 39 kr; od lanskih dohodkov jo ostalo 56 gld. 19 kr. gotovine. Dodan je letos tudi prvokrat — imenik udov. Pri tej priliki naj omenimo, da je načelnik praškega Sokola, dr. Miroslav Tyrš, izdal knjigo z naslovom: Statisticko-historický přehled jednot Sokolských, ktera obsega zgodovino in statistiko vseh sokolskih društev in med njimi se ve da tudi to našega „Južnega Sokola“. Priporočamo to lepo in zanimljivo knjigo vsem prijatlom Sokolovim, posebno pa našim čitalnicam; velja 80 kr. in se dobiva v Ljubljani pri gosp. bukvozevu E. Honu. Naroči se lahko tudi od „odbora južnega Sokola.“ Kdor jo želi dobiti, naj se oglasi skoraj, ker imamo le malo iztisov še.

— Te dni je vrednik „Novic“ iz severne Amerike dobil nemški časnik „Wahrheitsfreund“ od 2. januarja t. l., kteri izhaja v Cincinnati. In kaj neki tako važnega nahajamo v tem listu, ki je dolgo pot po morji in po kopnem hodil, da pride v Ljubljano? Podčrtan smo našli v dopisu iz „Oesterreich“ sledeči stavek: „So rumort z. B. auf dem Krainer Landtag in Laibach Herr Bleiweis, welcher bocksbeinig darauf beharrt, ausschliesslich in slavonischer Sprache zu reden, was beim Umstande, dass die andern Mitglieder meist dieser Sprache gar nicht kundig sind, natürlich eine ganz unvernünftige Confusion in die geführten Erörterungen bringt. (Auf diesen slavonischen Don Quixote spielte im niederösterreichischen Landtage Herr Schindler an, als er sich gegen die erkünstelten slavischen „Bleiweisse“ ausliess, allerdings zugleich mit Anlehnung an bel, welches in slavischen Zusammensetzungen weiss bedeutet).“ — Da si Slovanojedci s tem še ne olajšajo svojega trebuha, da črni svoj žolc v eno mer razlivajo po dunajskih, graških in družih avstrijskih časnikih, to jim radi verjamemo; al da v kolosalni aboti svoji mislijo, da Amerikance to interesira, kako nam je nemškutarija starodavna popačila celó lastna imena, tega bi ne bili verjeli, ako bi nam ne bil amerianski „Wahrheits(?)freund“ povedal črno na belo. Res, da vsaki dan imamo prilike več pokušati nemško „kulturo“ in da čedalje bolj Boga hvalimo, da nas je obvaroval te nesreče.

— Jutri v četrtek je zopet sokolski shod v Virantovi gostilnici. Ker se bodo obravnavale in določevale važne stvari, zato se odbor nadja, da se snide veliko udov.

— V poslednjem listu smo omenili, da se na Dunaji snidejo 15. dne t. m. mnogi deželni poslanci iz slovanskih avstrijskih dežel in se pridružijo tudi nekteri iz Tirolov. In tako je bilo. Gospodje dr. Toman, dr. Costa in Luka Svetec, ki so iz Ljubljane šli v ta zbor, in katerim se je na Dunaji tudi dr. Klun kot deželni poslanec kranjski pridružil, ne morejo nam dosti dopovedati, kako sijajin je bil ta zbor, ki je štel mnogo najveljavnejših gospodov iz visocega plemstva in družih slavnihih mož, ki jih Česka, Moravija in Galicija med svoje prvake šteje. Bili so namreč v tem posvetu iz Českega: grof Leon Thun, grof Clam-Martinic, knez J. Lobkovic, knez Adolf Schwarzenberg, dr. Ladislav Rieger, Skrejšovsky (lastnik „Politike“), dr. Sladkovsky, profesor Zeithammer, — iz Moravskega: knez Salm, grof E. Belkredi, baron Königsbrun, dr. Pražak in Brandl, — iz Galicije: grof Ad. Potocki, grof Wodzicki, vitez Graholski, dr. Zyblikievič, dr. Zemialkovsky, — iz Tirolov: grof Brandis, — iz Kranjskega: dr. Toman, dr. Costa, dr. Klun in L. Svetec, — iz Štajarskega: dr. Dominkuš. — Od 10. ure dopoldne do 4. popoldne je trajalo pomenkovanje, ravno tako temeljito kakor prevdarno, ravno tako lojalno kakor skrbno za veliko družino avstrijsko; v popolni slogi in globoki zavesti solidarnosti slovanske se je razšel zbor, z obljubo, da svojih razprav ne obesi na veliki zvonec časnikarski, kakor je to storil zbor nemških centralistov in dvalistov, ki je bil 4 dni pred tudi na Dunaji, pa se je, razkačen med seboj, ločil, ker ni dosegel porazumljenja. Minister Beust je, kakor dr. Riegerja in nekatere druge, tudi dr. Tomana povabil k sebi v pogovor. Da mu je odkritosrčno razodel, kar zahteva pravica za narod slovenski in v obče blagor Avstrije, ni nam treba še posebno pritrjevati. — Po zboru so gori imenovani deželni poslanci imeli pogovor tudi s slavnim poslancem srbskim v ogerskem zboru, generalom Stratimirovičem.

Novice iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Po slovesni maši v stolni cerkvi, ki so jo služili prečastiti general-vikari A. Kos, se je v pondeljek ob 11. uri pričel deželni zbor.

Njih ekscelencija cesarski namestnik pozdravlja v imenu vladinem zbor s kratkim ogovorom in mu naznanja, da so presvitli cesar imenovali grajščaka dr. K. pl. Wurzbach-a za deželnega glavarja, mestnega župana dr. Costo pa za glavarjevega namestnika. Deželni poglavar se vsede zdaj na svoje mesto in nagovor svoj sklence s slava-klicem Njegovemu Veličanstvu, kterege zbor ponavlja trikrat. In zdajci se začne razprava.

Cesarski gospod namestnik bere dopis ministerski kranjskemu zboru od 4. svečana v nemškem in vladin svetovalec g. Roth v slovenskem jeziku. Jedro tega odpisa je ta, da je Njegovo Veličanstvo ukazalo, naj se izredni državni zbor, ki ga je klical ces. patent od 2. januarja t. l., ne sklicuje, ampak zbor tak, kakoršen ima po ustavi biti, in sicer ta naj se 18. sušca snide na Dunaji. Vzrok te važne premembe stavi c. k. ministerstvo v to, da je cesarska vlada med tem časom se pogodila z Ogri in da so tedaj poznejši dogodki že prehiteli glavno misel. Ministerstvo za trdno

pričakuje, da bode deželni zbor se precej poprijel volitve poslancev v državni zbor, kteremu bode vlada poročala, kakošni so bili pogovori z Ogri, in opravičila to, kar je storila. Ob enem se temu zboru predložé načrti postave zastran pošiljanja poslancev v posvetovalno skupščino za skupne reči, zastran daljnega razvoja ustavnih pravic, odgovornosti ministrov, predrugačbe §. 13. februarskega patenta, večje avtonomije dežel, o novi vredbi vojaštva itd. Gosp. predsednik po branem ministerskem odpisu naznani zboru, da ga dá natisniti in ga v prihodnji seji postavi na razpravo. — Ko so bile volitve poslancev odobrene (razun ene v Postojni, druge v Trziču in tretje v Kranji) se je novi deželni zbor ustanovil: deželni glavar, glavarja namestnik in danes že potrjeni poslanci so po postavnem predpisu obljubo storili. Potem nasvetuje dr. Costa: naj se voli odbor 5 poslancev, kateri po kratki poti presodi ugovore zoper gori omenjene volitve in že o prvi seji poroča o njih. Izvoljeni so bili v ta odbor gospodje dr. Costa, dr. Toman, dr. Klun, Svetec in Ravnikar.

Telegram „Novicam“.

Gorica 19. febr. Včeraj nismo nič v deželnem zboru obravnavali. Danes: potrjevanje volitev in volitev odseka, ki presodi vladino sporočilo in predloži nasvet.

V Kastvi na Primorskem napravi čitalnica veselico s plesom, petjem in deklamacijami. Vabijo se prijazno vsi domoljubi. **O d b o r.**

Račun dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek.

Skupnina prejšnjega računa 2535 gold. 32 kr., 3 ces. zlati, 4½ križ. tol., 2 prosta tolarja in 8 dvajsetic. Dalje so darovali: Kucanj M., žup. v Prevarju 2 gold., Srednik Ant., žup. v Polji, Mlinarič J. v Leskovcu, Vaiksler J. pri sv. Barbari v Halozah, Stranjšak M., žup. v Zavrču, po 5 gold.; Trampuš J., kapl. v Zavrču, Ornik J., žup., Švajger G., kapl., oba pri sv. Vidu pod Ptujim; Kanceler P., žup., po 3 gld.; Hajc P. Benediktus, Petanjek L., vsi trije pri sv. Trojici v Halozah, zadnja dva po 1 gold.; Arnuš T., kapl. v Leskovci, Rajč Bož., kapl., po 2 gold. Slivniška fara 13 gold. 87 kr., Dolinar M., žup., Krogel M., kapl., oba v Slivnici; Rat Fr., župnik v Fravhajmu, po 5 gold. Iz Vojnika, bratovšina roženkranska 4 gold. 50 kr., gospá Kleinšrotova je nabrala 2 gold., gospá Vrečerjeva pridala 1 gold. Neimenovan 2 gold. 50 kr. Pečnik. kapl. v Lembahu 2 gld., Bohinc J., profesor (k prejšnjim 8 gld.) 10 gld., Ulaga Jož., dr. in profesor v drugič 10 gld., Pack M., korar 10 gld., vsi trije v Mariboru; Kandut J., trgovec na Reki, birmanec rajnega knezo-škofa, 5 gold. — Preč. nadšk. konsist. v Gorici 22 gold. — Skupnina vseh dohodkov do 1. januarja 1867 — 2673 gld. 19 kr. — Za poštnino se je meseca grudna porabilo 67 kr., tedaj ostane čistih dohodkov 2672 gold. 52 kr., 3 ces. zlati, 4½ križastih in 2 prosta tolarja in 8 dvajsetic.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

V Mariboru 1. januarja 1867.

Listnica vredništva. Gosp. L. J. v Aleksandrii: Radostni smo sprejeli pismo Vaše, pismo iskrenega domoljuba. Bog Vas živi! — Gosp. V. Budinskemu: Ne upamo si danes odreci, pa tudi zagotoviti ničesa, kajti mnogih ?? je. — Gosp. M. v. S.: Saj se takim rečem, ki niso zanimive le samo za trenutek, ne mudi tako, da bi ne mogli čakati dovršbe. Kadar zgotovite vse, prosimo, da pošljete.

Kursi na Dunaji 19. februarja.

5% metaliki 61 fl. 50 kr. Ažijo srebra 125 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 71 fl. 75 kr. Cekini 6 fl. — kr.